

Jaarverslag 2020

‘Vorbereiding naar meer zichtbaarheid Integraal Transitie Programma’

Financieel

Ook het jaar 2020 is een roerig jaar geworden voor de stichting. De gesprekken met bedrijven kwamen abrupt stil te liggen door het uitbreken van de COVID-19 pandemie op het moment dat we een lichte groeispurt verwachtten. Natuurlijk is het begrijpelijk dat iedereen in een overlevingsmodus terecht kwam en vooral op zoek ging naar manieren om overeind te blijven.

Vanzelfsprekend gold dit ook voor ons en zijn we met het team vooral door blijven werken aan toekomstperspectief, het bijschaven van het integrale transitieprogramma en de groei van het team.

Gelukkig zijn onze trouwe fans ook echt trouw gebleven en hebben we kunnen doorwerken aan de ontwikkeling van het integrale plan voor de acceleratie van de 17 SDG's (duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN) in onze samenleving.

Er is wel een daling geweest van inkomsten, maar minder dan we hadden verwacht. Door het thuiswerken hebben we ook bezuinigd en is het bedrag dat moest worden geleend veel lager geweest dan in voorgaande jaren. Bovendien zijn dit allemaal langlopende en 'warme' leningen. Dit betekent dat ze zoals bijna alle leningen uit het eigen team komen. Voor het eerst hebben we kunnen aflossen op een kortlopende lening. Het is de bedoeling dat deze volledig is afgelost in 2021.

Het is prachtig hoe het onderzoeks- en ontwikkelingswerk gewoon is doorgedaan en behoorlijk wat heeft opgeleverd aan kennis, die ook weer is verwerkt in de actualisatie van het integrale programma. Eigenlijk kan deze hoeveelheid werk niet gebeuren voor het geld dat beschikbaar is. Toch gebeurt het, omdat het groeiende team begrijpt dat deze inzet nodig is om onze wereld op tijd toekomstbestendig te maken. De data die overheden hiervoor noemen zijn o.i. te laat. Er moet *nu* worden begonnen door een groot aantal actoren zoals overheid, multinationals, MKB en burgers. De termijnen van 2030 en 2050 zijn al geen optie meer om nog op tijd te zijn. *(Op tijd wil inmiddels helaas zeggen dat niet alle schade kan worden voorkomen, maar dat er nog een kans is dat ecosystemen regenereren voordat de mens niet meer kan leven op deze aarde.)*

Er is in dit jaar ook echt een omslag gekomen doordat Regenesys B.V. zich heeft aangesloten als Active Leading Partner. Dit betekent een meer solide basis voor de toekomst. Langzamerhand begint het partnerprogramma binnen het programma Tree of life vorm te krijgen, wat in de jaren 2021 – 2024 tot meer resultaat moet leiden. Hierbij moet wel het voorbehoud worden gemaakt -dat geldt ook voor de begroting- dat de economische crisis die o.a. door de pandemie is veroorzaakt enigszins beperkt blijft.

Onder alle omstandigheden zullen we geduld moeten hebben tot we op het punt komen dat het integrale plan van Het Kan Wel! omarmd wordt door overheden, bedrijfsleven en burgers. SDG's worden vaak gebruikt voor greenwashing i.p.v. transitie naar een toekomstbestendige wereld. Deze partijen zitten niet te wachten op een integraal transitieprogramma dat gericht is op een integrale verandering van onze samenleving. Integendeel ze dragen bij aan beleid dat de situatie erger maakt, waardoor door onafhankelijke partijen zoals de onze nog harder moet worden gewerkt om de toekomstbestendigheid van onze samenleving te vergroten.

We verwachten overigens dat er op niet al te lange termijn een omslag plaats zal vinden, vanwege het feit dat De Nederlandsche Bank duidelijk heeft gemaakt dat het buigen of barsten is. Of Nederland gaat investeren in de daadwerkelijke transitie of de schade zal zo groot worden dat de Nederlandse economie het niet meer kan dragen. Bedrijven kunnen dus beter investeren in een integraal programma met oplossingen die snel beschikbaar komen, dan hun kop in het zand steken, foute investeringen doen en denken dat greenwashing nog een optie is.

De partnerschappen zijn ingericht op de behoeften van het MKB en de grotere familiebedrijven. Ook aan zelfstandigen zonder personeel is gedacht. Iedereen kan dus bijdragen aan de transitie en daarmee aantonen waar ze voor staan. Vaak dragen partners ook bij met hun specialistische kennis.

Onderzoek en Ontwikkeling

De onderzoeken naar de verschillende uitdagingen en mogelijke oplossingen is onverminderd doorgedaan. Aan bestaande onderzoeken is toegevoegd het intensievere onderzoek naar overheidsbeleid en de wijze waarop dit beleid de schade

vergroot aan onze aarde, al het leven op onze mooie planeet en met name de leefbaarheid voor de mensheid.

Toekomstbestendigheid op het gebied van ecologie, welzijn en economie komen bij de overheden steeds meer in het gedrang door gebrek aan kennis, inzicht en zuiverheid binnen de overheids- en uitvoeringsorganen. Ook gebrek aan inzicht en kennis bij de volksvertegenwoordiging en het ambtelijk apparaat baart ons zorgen. We moeten nog steeds constateren dat het overheidsbeleid t.a.v. de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN (SDG's) eigenlijk niet bestaat.

Er wordt veel over gepraat, besluitvorming in de EU is er wel, maar het gebrek aan kennis en inzicht leidt tot slecht en zelfs schadelijk beleid, waardoor eigenlijk de implementatie van de duurzame ontwikkelingsdoelen verder weg is dan ooit. Ook het subsidiebeleid van de overheid leidt niet tot innovatie en transitie. De meest innovatieve bedrijven worden tegengewerkt, de grote en vervuilende partijen krijgen subsidie voor projecten die wezenlijk bijdragen aan verdere schade aan de natuur, samenleving en economie. De rekening hiervoor wordt gelegd bij ondernemers in het MKB en bij de burger. Voor hen is de materie te complex en degenen die wel enig inzicht hebben worden tegengewerkt.

Alle redenen om het onderwerp overheidsbeleid een nog grotere prioriteit te geven in 2021.

Alle resultaten van de onderzoeken in 2020 worden verwerkt in de actualisatie van het programma in 2021. Ook wordt besloten nader te onderzoeken of en hoe de overheid- en uitvoeringsorganen in staat zijn om samen te werken met integrale, laterale en oplossingsgerichte programma's. We blijven zoeken naar een manier om beleidsmakers te betrekken bij ons werk.

Tijdens de verschillende onderzoeken komen steeds nieuwe kwesties naar boven die om nieuwe oplossingen vragen. Het programma wordt hierdoor steeds gedetailleerder en groeit toe naar een uitvoerbaar integraal SDG-programma.

De andere onderzoeken houden zich allemaal bezig met de mogelijkheid voor de inrichting van een toekomstbestendige samenleving op ecologisch, sociaal en economisch gebied. Het grootste onderzoek van dit jaar en de komende jaren houdt zich bezig met een daadwerkelijke energietransitie die voldoende betaalbare en stabiele energie levert voor de behoefte van Nederland. Het doel is om een small & smart grid systeem af te leveren dat redelijk snel schaalbaar is naar andere landen. We verwachten dat we in 2021 een grote stap vooruit kunnen zetten om zo een alternatief te kunnen bieden voor de voor de natuur schadelijke windturbines, zonneparken, biomassaverbranding en kernenergie. Een succes op dit gebied zou ook consequenties hebben voor schadelijke compensatieprojecten voor CO2 en andere broeikasgassen.

Verder is er veel aandacht voor bodemregeneratie, waterzuivering, circulair en schoon bouwen, toekomstbestendige landbouw, opleidingen en arbeidsmarkt. Deze onderdelen worden in 2021 verder uitgebouwd.

Uitdaging: zichtbaarheid van een integraal en lateraal programma

De zichtbaarheid van het programma laat nog steeds te wensen over. Dit wordt vooral veroorzaakt door het gebrek aan middelen en steun van de overheid. In onze gesprekken met bedrijven en met onze Tree of life community wordt duidelijk dat de complexiteit van het integrale programma vraagt om een nieuwe aanpak om de bekendheid van het programma te bevorderen.

Een aantal programma onderdelen is wel zichtbaar voor degenen die nauw bij het programma zijn betrokken. Voor hen is ook duidelijk dat het integrale programma nodig is voor een toekomstbestendige wereld. Voor degenen die ons steunen en degenen die ons net leren kennen is het programma behoorlijk complex. We zijn inmiddels tot de conclusie gekomen dat dit inherent is aan de uniciteit van het programma. Integraal en lateraal denken vraagt om een zichtbaar voorbeeld en we hebben de eerste stappen gezet om daar naartoe te gaan werken.

Het is duidelijk geworden dat we zo snel als mogelijk het integrale programma en met name het energieproject moeten realiseren en zichtbaar maken dat een toekomstbestendige wereld zeker kan worden gecreëerd. Met een team en community van bevlogen specialisten die alles doen om oplossingen te bieden waar velen alleen problemen zien moet het mogelijk zijn om in 2021 en uiterlijk begin 2022 de eerste stappen te zetten die realisatie mogelijk maken.

Foto: James Douglas

We hebben besloten om met onze groeiende community alles in het werk te stellen om in het algemeen belang de burger handvatten te geven om zelf te kiezen voor een betere en toekomstbestendige samenleving.

Onze overheden bemoeilijken de weg en vergroten de schade door samen te werken met multinationals en de burger buitenspel te zetten. Ook hierdoor voelen we de druk om sneller te kunnen laten zien hoe we zelf de transitie vorm kunnen geven. Waar de overheid faalt en de burger -ook letterlijk- in de kou laat staan, zal onze stichting pal blijven staan voor de toekomst, de natuur, de samenleving en de economie.

We zouden dolgraag nu al het hele plan hier beschrijven, dat kan nog niet. Eerst moeten de eerste stappen voor de uitvoering zijn gezet. Dit om te voorkomen dat degenen met minder goede bedoelingen onze plannen gebruiken voor greenwashing en/of ons werk moeilijk maken.

Zodra we dat kunnen zal op de website www.hetkanwel.love melding worden gemaakt van de ontwikkelingen.

Van groter programma tot integraal programma

In 2020 zijn de werkzaamheden veranderd door het feit dat het integrale transitieprogramma nadere invulling heeft gekregen. Daarnaast werd langzamerhand duidelijk wat er nodig zou zijn aan financiële middelen, teamleden en welke locaties in aanmerking zouden komen voor de realisatie van het integrale programma.

Het vinden van de juiste locatie is een flinke klus en is bepalend voor hoeveel middelen er nodig zijn om het programma op maximaal niveau te kunnen realiseren.

We verwachten in 2021 een goede locatie te vinden en het integrale programma en de begroting daaraan te kunnen aanpassen.

Er is ook meer duidelijkheid gekomen over hoe we onze onafhankelijkheid ten opzichte van overheden en bedrijfsleven moeten behouden. We willen graag samenwerken, maar het is belangrijk dat we onze visie over een gezond ecosysteem en een toekomstbestendige wereld goed bewaken.

Kennis over een toekomstbestendige wereld

Stichting Het Kan Wel! is een open source beweging en iedereen kan met adviezen bijdragen aan de groei van de visie en de missie. In 2020 is duidelijk geworden dat onze integrale kennis over ecosystemen en de bereidheid om daarvoor te strijden ons programma tot een noodzaak maakt voor ons land en wellicht ook daarbuiten. Natuurlijk blijven ook wij leren van de natuur. Einstein wist al dat de natuur zo veelomvattend, magisch en machtig is dat zelfs een wijs en geniaal mens er maar een fractie van kan bevatten.

Dat ontzag en respect zijn altijd het uitgangspunt geweest tijdens het ontwikkelen van het integrale programma en zullen dat ook blijven bij de doorontwikkeling en uitvoering van het programma. In het belang van het grote ecosysteem, waarvan de mens onderdeel uitmaakt. Het is de enige kans voor de mens om te kunnen blijven bestaan.

Professionalisering en groei

De zoektocht naar meer vrijwilligers op allerlei terreinen is ook in 2020 onverminderd doorgegaan. Dit heeft tot een behoorlijke professionalisering geleid. Ook zijn er meer specialisten voor de uitvoering van het integrale programma bij gekomen.

Dat Frank, Irene, Jeroen, Robbert en Doeke zijn toegetreden tot het kernteam zorgt ervoor dat we met nog meer vertrouwen naar de toekomst kijken. In 2021 zal de directie worden uitgebreid met in ieder geval Onno van der Kuip, die de financiën op zich zal nemen. In 2022 hopen we een derde directielid te kunnen toevoegen.

Dit jaar is een jaar geworden van de organisatie aanpassen aan de eisen die het programma zal gaan stellen aan het team, van het vervolmaken van het integrale programma en het zoeken naar de juiste locatie. Hoewel groei noodzakelijk is, kan deze niet plaatsvinden zonder het goede fundament. Het bouwen van dat fundament zal in ieder geval nog doorgaan in 2021.

We zijn ook blij dat in 2020 een aantal specialisten ons hebben ondersteund bij de professionalisering van de organisatie. Dat is een proces dat nog doorgaat en ook in 2021 onze aandacht vraagt.

Het team blijft dus groeien, maar de inkomsten nog niet. Eind 2021, begin 2022 moet de omslag kunnen plaatsvinden. De organisatie en het programma zijn dan klaar om Nederland en de wereld te laten zien dat integrale transitie kan.

Onderdelen van het integrale programma in uitvoering

Foto: Urbain Koré

Programma Togo

Uiteraard gaat het planten van inheemse boompjes in Togo door. Minder dan we wensen, want voor iedere boom die geplant wordt is een gedoneerde Tree of life nodig. Zodra het integrale programma in Nederland wordt gerealiseerd zal het aantal geplante boompjes in Togo (en dan ook in Nederland) weer groeien. Er is voldoende beschermd terrein beschikbaar om nog flink door te planten.

De scholieren en studenten blijven profiteren van deze manier om hun schoolgeld op een schone en comfortabele manier te verdienen. Daarnaast krijgen ze ook lesmateriaal van ons, zodat ze zich daar geen zorgen over hoeven te maken.

Het is mooi om te zien hoe verschaald en uitgedroogd terrein regeneraert in een prachtig ecosysteem.

We hopen wel de komende jaren veel bij te kunnen planten, want de klimaatverandering komt nu al hard aan in Afrika. In het programma is een onderdeel opgenomen voor onderwijsprojecten over ecosystemen in Togo. Ook hiervoor is het nodig dat er meer partners aansluiten bij Het Kan Wel! en haar Tree of life programma.

Tree of life Programma

Ook in 2020 was er geen groei van dit programma dat bedrijven en particulieren uitnodigt om bij te dragen aan een toekomstbestendige wereld door donaties van Trees of life. Begrijpelijk vanwege een ongekende pandemie die de wereld nog steeds in haar greep houdt. Zoals hierboven vermeldt is ook de aandacht voor de onderzoeksprogramma's en het bouwen aan een goede organisatie debet geweest aan deze stilstand van dit programma.

Tree of life is een van de middelen om het integrale programma te kunnen realiseren. Dat is al zichtbaar doordat het ontwikkelen van het integrale programma door Tree of life mogelijk werd gemaakt.

Het werk dat ook ondanks de pandemie door een onvermoeibaar team werd voortgezet heeft geleid tot een steeds beter programma en steeds meer kennis over ecosystemen en de noodzakelijke transitie om onze leefomgeving leefbaar te maken en te houden. De acceleratie van de 17 SDG's is daar slechts een begin van.

Het doel is om na de pilotfase het integrale programma geheel te kunnen realiseren uit de baten van Tree of life en kan worden ingezet in de samenleving zonder verhoging van de kosten voor de schatkist. Het bouwen aan een levensvatbare, leefbare en toekomstbestendige wereld wordt zo een zichtbare economische factor.

Foto: Urbain Koré

Onderzoek is de basis onder het programma

Foto: Dominic Resek

Onderzoek Duurzaamheid = Ecosystem Regeneration

We zijn er maar van af gestapt: het misbruikte woord duurzaamheid. Het zet aan tot greenwashing en dus liegen. Het zegt niets anders dan dat iets lang mee gaat, dat geldt echter ook voor hongersnood, armoede, oorlog, gezeur, stelen en andere misdaden.....dus om dit woord nog langer in te zetten voor zoiets moois als de toekomstbestendigheid van onze wereld is zonde.

Oftewel we hebben besloten ons eigen plan te trekken, de eigen visie en missie voorop te zetten. Wie mee wil doen aan het creëren van een toekomstbestendige wereld is van harte

welkom. Degenen die het nog niet willen zien worden vanzelf geconfronteerd met de reactie van de natuur.

Daarom gebruiken wij bij voorkeur het woord 'toekomstbestendigheid'. Dat maakt direct duidelijk wat er wordt bedoeld. Het onderzoek is in 2020 doorgegaan, ondanks de pandemie. Eigenlijk hebben we door de pandemie meer aandacht kunnen besteden aan het onderzoek en de ontwikkeling van dit onderdeel voor het integrale programma. Hierdoor is de complexiteit van het ecosysteem nog meer doorgedrongen dan het al was. We zullen als mensheid echt bij alles wat we doen moeten kijken naar onze invloed op de natuur.

Dit onderzoek gaat onverminderd door in 2021 en blijft op het programma staan, want we zullen nooit uitgeleerd raken.

De wens om de agrarische sector meer te betrekken bij onze programma is door het onderzoek alleen maar groter geworden. De wijze waarop de agrarische sector wordt aangewezen als grote boosdoener als het gaat om broeikasgassen en stikstofperikelen is o.i. onterecht en draagt niet bij aan de transitie waar volgens ons vele boeren aan zouden willen meewerken. Als ze de kans maar kregen. Subsidies en regels in de agrarische sector zijn aan vernieuwing toe.

De echte bedreiging voor ons ecosysteem ligt bij de industrie die meer aan winst denkt dan aan toekomstbestendigheid. Er wordt veel aan greenwashing gedaan in deze sector en de overheid belooft dit gedrag i.p.v. de sector te dwingen tot maatregelen. Het lijkt alsof overheden nog steeds onvoldoende kennis hebben van ecosystemen om beleid te kunnen initiëren die leidt tot regeneratie en daarmee de toekomstbestendigheid van onze wereld. Dit terwijl er geen tijd te verliezen valt. Het komende jaar zal in het teken staan van overleg met overheden en vernieuwende ondernemers.

Transitie Programma's

Het onderzoek naar de integrale regeneratie van het ecosysteem heeft geleid tot de opzet van verschillende programma onderdelen:

- Het Energie Transitie Programma (hoge urgentie);
- het Bodem Regeneratie Programma (urgent);
- het Water Regeneratie Programma (urgent);
- het Bouw Transitie Programma (urgent);
- het Sociale Transitie Programma (hoge urgentie);
- het Educatie Programma (hoge urgentie)
- het Bewustwordings & GedragsveranderingsProgramma (hoge urgentie);
- het Internationale Samenwerkings Programma (urgent) en
- het Economische Transitie Programma (hoge urgentie).

Deze programma's zijn ontwikkeld n.a.v. de verschillende onderzoeken en maken onderdeel uit van een integraal transitieprogramma dat in 2021 verder uitgewerkt wordt en vanaf eind 2021/begin 2022 zal worden gerealiseerd als de middelen hiervoor beschikbaar zijn.

Het Energie Transitie Programma is hiervan het meest urgente, omdat de energiebehoefte en voorziening voor zeer grote problemen zorgen voor de gehele samenleving en voor de natuur. De bestaande plannen van de overheden zullen alleen

maar meer schade veroorzaken aan het ecosysteem en moeten dus voorkomen worden. Dat kan alleen als er een vervangend natuurvriendelijk alternatief beschikbaar komt. De afgelopen jaren en met name in 2020 hebben we ons op mogelijke alternatieven geconcentreerd. We verwachten in 2021 in de laatste ontwikkelingsfase terecht te komen met een paar kansrijke opties die minder schade zullen opleveren voor de leefomgeving en meer energie opwekken dan de bestaande systemen. Bovendien is het doel om ervoor te zorgen dat er 24/7 een stabiele toevoer van energie mogelijk wordt zonder extra belasting van het netwerk.

De programma's voor de Bodem en Water Regeneratie zijn nodig voor de regeneratie van de biodiversiteit en daarmee voor de toekomst van de mens. Beide hebben vooral te maken met hoe we economische activiteiten ontplooiën, de grondstoffen die we gebruiken en de vervuiling die we achterlaten in de natuur. Daarmee heeft het ook weer te maken met het Energie Transitie Programma (vervuilende plannen overheid door windturbines, zonneparken, biomassaverbranding etc) en alle andere programma's. De koppeling van alle programma's binnen het integrale programma wordt in 2021 verder uitgewerkt.

Ontwikkeling Samenwerkingsverbanden

Ondanks de pandemie hebben we veel contacten gelegd met specialisten en potentiële partners. We verwachten dat een aantal van deze contacten in 2021 zullen leiden tot een verdergaande samenwerking binnen ons integrale programma. De nadruk ligt hierbij op het Energie Transitie Programma, het Educatie Programma en het Economische Transitie Programma

Tot slot

Ook 2020 was een roerig jaar met veel uitdagingen en veel lessen. Eigenlijk was ook dit jaar een transitiejaar voor Stichting Het Kan Wel!. Voor sommigen duren de ontwikkelingen te lang, omdat ze graag willen zien wat we ontwikkeld hebben. Dat kan echter pas als het integrale programma mogelijk wordt gemaakt.

Eerlijk gezegd heeft 2020 ons geleerd dat we niet te ongeduldig mogen zijn. Hoewel we haast moeten maken met de transities, kan het niet sneller. Juist omdat het programma integraal is en lateraal, moet het goed worden voorbereid.

We doen er alles aan om het zo snel als mogelijk is te realiseren voor een toekomstbestendige wereld, voor ons allemaal.

Foto: Tina Rataj Berard